

KOTITALOUS OPETTAJAOPISTO

2 ENSIMMAISTA TYOVUOTTA

12. 11. 1928 — 13. 12. 1930

KERTOMUS

*Kotitalousopettajaopiston toiminnasta
kahtena ensimmäisenä työvuotena*

12. 11. 1928 — 13. 12. 1930.

Yllämainitun ohjelman mukaisesti on opiston työvuosi alkava tammikuun ensimmäisessä ja päättyvä joulukuun keskivaiheilla. Kun koulun ensimmäinen oppilasparvi oli aloittanut opintonsa v. 1928 marraskuun 12 päivänä eli heti, kun opiston päärakennus oli ennättänyt valmistua ja senään välttämättömän sisustuksen, päättyi se 2-vuotiseen oppijaksoon v. 1930 jo marraskuun 11 päivänä, jolloin ensimmäinen opistossa valmistuksensa saaneet opettajat: 20 talous- ja 10 puutarhaopettajaa, saivat päästötodistuksensa. Saman yön tammikuun puoltavälissä 1930 opiston toinen oppilasparvi pääsi joulukuun 13 päivänä 1930 koulun avautuessa myöhemmin, jouluk. 13 päivänä 1930.

Uuden opiston virallinen nimi on tahdottu sirtä siksi, kunnes kotta opistorakennusta ympäröivä puutarha-alue kahden kesän uutteralla työllä oli saatu raivatuksi sekä istutetuksi koristetuksi ja opiston täysilukuisen oppilasparvi oli työnsä ennättänyt kotinut. Niinpä vietettiin tuo opiston elämänsä ensimmäinen merkittävä vastapari kukaotia ennen ensimmäisen 2-vuotisen oppijakson päättymistä, syyskuun 10 päivänä 1930.

Tilaisuudessa olivat läsnä koulunjohtaja Hallitus ja Maataloushallituksen edustajat, lukuisasti Suomen kotitaloustraan uranuurtajia sekä monta nykypäivän kotitalousopetuksessa ansaitseutta henkilöä. Tilaisuuden johtajana toimi opiston johtaja.

Keravalla 1931, Keravan Kirjapaino.

KERTOMUS

Kotiteollisuuden ja kaupankäynnin toiminnasta
kahtena ensimmäisenä työvuotena
12. 11. 1928 - 13. 12. 1930.

YHTEISKUNTA
TIEDEKUNTA
TILASTO

Kotivälikäsi 1931. Kotivälikäsi Kirjasto.

I.

Kotitalousopettajaopiston 2 ensimmäistä vuotta ovat olleet tärkeätä uuden työn suunnitteluaiikaa, jolloin opiston työohjelmaa — helmik. 29 p:nä 1928 annetun asetuksen ja jouluk. 3 p:nä samana vuonna vahvistetun ohjesäännön puitteissa — on kehitetty Suomen maaseudun kotitalousoppilaitosten talous- ja puutarhaopetuksen tarkeituuksia vastaavaksi.

Yllämainitun ohjesäännön mukaisesti on opiston työvuosi alkava tammikuun puolivälissä ja päättyvä joulukuun keskivaiheilla. Kun kuitenkin ensimmäinen oppilasparvi oli aloittanut opintonsa v. 1928 marraskuun 12 päivänä eli heti, kun opiston päärakennus oli ennättänyt valmistua ja saada välttämättömän sisustuksensa, päätti se 2-vuotisen oppijaksonsa v. 1930 jo marraskuun 14 päivänä, jolloin ensimmäiset opistossa valmistuksensa saaneet opettajat: 20 talous- ja 10 puutarhaopettajaa, saivat päästötodistuksensa, kun sen sijaan tammikuun puolivälissä 1930 oppijaksonsa alkanut toinen oppilasparvi pääsi joululomalleen säännönmukaisesti kuukautta myöhemmin, jouluk. 13 päivän jälkeen.

Uuden opiston vihkimistilaisuus oli tahdottu siirtää siksi, kunnes uutta opistorakennusta ympäröivä puutarha-alue kahden kesän uutteralla työllä oli saatu raivatuksi sekä istutuksiin koristetuksi ja opiston täysilukuinen oppilasparvi oli työhönsä ennättänyt kotiutua. Niinpä vietettiin tuo opiston elämän ensimmäinen merkkipäivä vasta pari kuukautta ennen ensimmäisen 2-vuotisen oppijakson päättymistä, syyskuun 10 päivänä 1930.

Tilaisuudessa olivat läsnä kutsuttuina Hallituksen ja Maataloushallituksen edustajat, lukuisasti Suomen kotitaloustyön uranuurtajia sekä monta nykypäiväin kotitalousopetustyössä ansioitunutta henkilöä. Ulkomaiden kotitalousopistoista oli juhlaan saapunut Eestin kotitalous-

opettajaopiston johtaja Arak puolisoineen ja Norjan Valtion kotitalousopettajaopiston talousopettajatar Johanne Sveen. Juhlaan saapuneista lukuisista sähkösanomista mainittakoon Tasavallan presidentin ja hänen puolisonsa lähettäjä.

II. Opettajisto.

V. 1928—29 oli kotitalousopettajaopiston palveluksessa 6 opettajaa, joiden lisäksi v. 1930, kun opiston oppilaskunta kahdenkertaistui, tuli tammikuun alusta toinen talousopettaja ja maaliskuun alusta toinen puutarhanhoidonopettaja, joten opistossa kevättalvesta 1930 asti on ollut 8 opettajaa. Opettajakuntaan ovat v. 1928—30 kuuluneet:

Saara Koponen, talousopettaja, työkauden alusta heinäk. 31 p:ään 1929 v.t. johtaja, opettanut äidinkieltä ja laulua molemmilla osastoilla, johtanut opiston ruokalaa, ohjannut harjoitustunteja.

Aino Voipio, fil. maisteri, kasvat- ja opetusopin lehtori, johtaja, elok. 1 p:stä 1929, opettanut kasvat- ja opetusoppia, äidinkieltä ja kirjallisuutta molemmilla osastoilla.

Ella Kitunen, fil. maisteri, luonnontieteiden ja ruokatalousopin lehtori, työkauden alusta, opettanut yleistä ruokatalousoppia, ruokatavaraoppia ja ravintofysiologiaa kotitaloudenopettajaosastolla, kasvioppia, sääoppia, lannoitusoppia puutarhanhoidonopettajaosastolla, kemiaa, fysiikkaa, bakteriologiaa ja laboratoriotöitä molemmilla osastoilla, ohjannut harjoitustunteja.

Saara Hyrkäs, talousopettaja, kotitalousopin lehtori, työkauden alusta, opettanut kotitaloudenopettajaosastolla kodinhoito-, ruuanvalmistus- ja säilykeoppia sekä käytännöllistä kodinhoitoa, ruuan ja säilykkeiden valmistusta ja leipomista v. 1928—29, käytännöllistä kodinhoitoa ja ruuan ja säilykkeiden valmistusta sekä säilykeoppia II vuosikurssilla 1930, sekä v. 1928—30 säilykeoppia ja säilykkeiden valmistusta puutarhanhoidonopettaja-osastolla, ohjannut harjoitustunteja, johtanut elok. 1 p:stä 1929 opiston ruokalaa, valvonut v. 1928—29 pientilan ruokalaa ja huolehtinut oppilasasuntolasta.

Ilta Sunila, fil. maisteri, maatalous- ja yhteiskunta-aineiden lehtori, työkauden alusta jouluk. 31 p:ään 1929, opettanut kotieläinten hoitoa sekä maanviljelysoppia molemmilla osastoilla, maitotaloutta kotitaloudenopettaja-osastolla ja siipikarjanhoitoa puutarhanhoidonopettaja-osastolla, hoitanut opiston pienviljelystilaa.

Hanna Karttunen, agronoomi, v. t. maatalous- ja yhteiskunta-aineiden lehtori, tammik. 1 p:stä 1930, opettanut kotieläinten hoitoa ja maitotaloutta kotitaloudenopettaja-osastolla, maanviljelysoppia puutarhanhoidonopettaja-osastolla sekä siipikarjanhoitoa, yhteiskuntaoppia ja kirjanpitoa molemmilla osastoilla, hoitanut opiston pienviljelystilaa, virkavapaa opintomatkan vuoksi lokak. 1 p:stä marrask. 15 p:ään 1930,

sijaisena *Elsa Listo*, fil. maisteri.

Aili Rysekin, maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti, työkauden alusta v. t., toukok. 1 p:stä 1929 vakinainen puutarhanhoidon lehtori, opettanut yleistä puutarhaoppia, vihannesviljelyä, hedelmän- ja marjanviljelyä, lava- ja kasvihuoneenrakennusoppia, kasvinsuojeluoppia, maaperäoppia ja geologiaa, puutarhakirjanpitoa v. 1928—30, avomaan koristekasvinviljelyä ja puutarhansuunnitteluoppia 1928—29 ja käytännöllisiä puutarhatöitä, ohjannut harjoitustunteja, virkavapaa opintomatkan vuoksi elok. 1 p:stä marrask. 10 p:ään 1929,

sijaisena *Eeva Sandelin*, puutarhateknikko.

Emmi Seppälä, käsitöiden opettaja työkauden alusta, hoitanut tietopuolista ja käytännöllistä käsitöidenopetusta puutarhanhoidonopettaja-osastolla v. 1928—30 ja kotitaloudenopettaja-osastolla v. 1928—29, ohjannut harjoitustunteja.

Anni Kirjalainen, puutarhateknikko, väliaikainen puutarhanhoidonopettaja maalisk. 1 p:stä 1930, opettanut avomaan koristekasvinviljelyä, ruukkukasvinviljelyä, puutarhansuunnitteluoppia, puutarhansuunnittelua, kartta-
piirustusta ja käytännöllistä puutarhahoitoa.

Mirja Hiiidenheimo, talousopettaja, ylimääräinen kotitaloudenopettaja tammik. 1 p:stä 1930, opettanut ruuanvalmistusoppia ja kodinhoitooppia sekä käytännöllistä ruuanvalmistusta ja leipomista kotitaloudenopettaja-osaston ja säilykkeiden valmistusta molempien osastojen I vuosikurssilla, valvonut pientilan ruokataloutta.

Joulukuun 31 p:nä 1929 erosi virastaan maisteri Ilta Sunila, joka marraskuun 1 p:nä 1927 oli tullut kotitalousopettajaopiston emäntäkoulun maatalous- ja yhteiskunta-aineiden opettajaksi ja kesäk. 1 p:stä 1928 nimitetty kotitalousopettajaopiston maatalous- ja yhteiskunta-aineiden lehtoriksi sekä opiston pientilan hoitajaksi. Lehtori Sunila ennätti niinä yli 2:nä vuotena, jotka hän opiston ja sen emäntäkoulun palveluksessa oli, luoda lujan pohjan hoitamansa pientilan maataloudelle kehittäen sen pienviljelysmallitilaksi, jonka järjestys, varusteiden tarkoituksenmukaisuus ja voimakas pyrkimys maanparannukseen havainnollisena esikuvana herättää oppilaissa maahenkeä.

III. Erikoisluennoitsijoita ja tuntiopettajia.

V. 1929.

Tarkastaja *Katri Laine*, 26 luentoa: kotitalousopetuksen historiaa ja sielutiedettä.

Tohtori *Kaarina Kari*, 16 luentoa: terveysoppia ja 7 t. voimistelua.

Johtajatar *Agnes Sinervo*, 10 luentoa: pientenlastenhoitooppia.

Arkkitehti *Toivo Salervo*, 10 luentoa: kodinsuunnittelu- ja rakennusoppia.

Pomologi *O. Collan*, 13 luentoa: kasvihuoneenrakennusoppia.

Arkkitehti *B. M. Schalin*, 11 luentoa: puutarhasuunnittelua ja 51 tuntia suunnittelupiirustusta.

Lisäksi ovat pitäneet yksityisiä luentoja tai lyhyempiä luentosarjoja insinöörit *Andberg* ja *Kjällman* sähköopista, tuomari *L. Pesonen* palosuojelusta ja tarkastaja *Elina Kanervio* kotitalouslainsäädännöstä, lausuntokurssin maisteri *Elsa Kostiainen*, sidonta- ja kukkaiskoristelukurssin rouva *Maiju Rikala*, kodinhoidollisen kurssin konsulentti *Tuovinen* ja opetusvälineidenvalmistuskurssin valokuvaaja *Ekholm*.

V. 1930.

Maisteri *Laura Harmaja*, 10 luentoa: kotitalouden yhteiskunnallisesta merkityksestä.

Puutarhateknikko *V. Lehtonen*, 21 luentoa: hedelmän ja marjain viljelystä.

Tarkastaja *Kaisu Antila*, 8 luentoa: sosiaalisesta puutarhanhoidosta ja puutarhansuunnittelusta.

Agronoomi *Einar Grönroos*, 12 tuntia: mehiläishoidonopetusta.

Lisäksi on professori *K. T. Jutila* pitänyt pari luentoa työtehosta, rouva *Maiju Rikala* sidonta- ja kukkainkoristelukurssin, voimistelunopettaja *Märtha Ryselin* opettanut voimistelua ja puutarhanhoidonopettaja *Hellin Tikkanen* vuoden alussa hedelmänviljelystä.

IV. Tarkastuksia.

Tarkastaja *Elina Kanervio* marrask. 19 p:nä 1928 ja huhtik. 27 p:nä 1929.

Tarkastaja *G. Ignatius* marrask. 28 p:nä 1928.

Ylijohtaja *J. E. Sunila*, maatalousneuvos *J. E. Hällström* ja maatalousneuvos *K. J. Ellilä* maalisk. 14 p:nä 1929.

Tarkastaja *Kaisu Antila* toukok. 7, 8 ja 10 p:nä ja syysk. 26—27 p:nä 1929.

Valtion tilien tarkastaja senaattori *A. Osv. Kairamo* elok. 21 p:nä 1929.

Tarkastaja *Tyyne Alanko* marrask. 10—11 p:nä 1930.

V. Oppilaat.

I vuosikurssi 1928—29, II vuosikurssi 1930.

Oppilaitten nimet	Kotipaikka	Syntymä- paikka	Syntymä- vuosi, -kuukausi ja -päivä.
Kotitaloudenopettaja- osasto			
Johansson, Aino Esteri	Pori	Pori	28. 10. 1907.
Ketokoski, Kaarina Syl- va	Helsinki	Nurmijärvi	27. 8. 1908.
Kilpi, Tyyni Kirsti	Helsinki	Joensuu	24. 7. 1905.
Kiviranta, Sylvi Kaari- na Serafia	Turku	Pöytyä	4. 9. 1906.
Korpela, Aune Hellin ..	Pori	Pori	30. 10. 1908.
Korpela, Siiri Dagny ..	Tammela	Tammela	21. 12. 1900.
Koskenalusta, Elli Esteri	Tampere	Renko	15. 3. 1908.
Lehtinen, Linda Linnea	Perniö	Perniö	16. 5. 1905.
Lipponen, Martta Siviä	Sääminki	Kerimäki	12. 12. 1907.
Marttila, Liisa	Tampere	Tampere	5. 3. 1906.
Nivala, Eevi	Kauhava	Kauhava	2. 5. 1904.
Oker-Blom, Aino Julia	Helsinki	Pieksämäki	27. 5. 1906.
Rinne, Helvi Maire	Uusi- kaupunki	Uusi- kaupunki	8. 8. 1907.
Sipilä, Aune Kaarina ..	Janakkala	Janakkala	24. 9. 1907.
Sipilä, Ilma Maria	Viipuri	Viipuri	29. 9. 1906.
Sulkava, Saimi Vilhel- miina	Virrat	Virrat	13. 2. 1904.
Uotila, Irja Ilona	Messukylä	Janakkala	7. 3. 1907.
Varho, Helvi Tuulikki ..	Rauma	Eurajoki	16. 11. 1907.
Viljakainen, Aili Inkeri	Mikkeli	Mikkeli	4. 8. 1899.
Vilkki, Eeva Johanna ..	Helsinki	Lammi	4. 9. 1904.
Puutarhanhoidon- opettaja-osasto			
Ahtela, Maija Liisa	Tuusula	Rauma	25. 4. 1908.
Anttila, Irja Meri	Myrskylä	Myrskylä	23. 12. 1907.
Flink, Anna Liisa	Kuopio	Kuopio	16. 6. 1908.

Huhtinen, Helmi Margareta	Merikarvia	Ylimarkku	4. 6. 1908.
Hyyryläinen, Lyyli Eliina	Mikkeli	Mikkeli	11. 4. 1900.
Järvinen, Enni Elisabeth	Helsinki	Helsinki	27. 11. 1903.
Koskinen, Martta	Hattula	Hattula	19. 6. 1901.
Patokoski, Toini Helena ¹⁾	Jyväskylä	Impilahti	20. 9. 1903.
Pesonen, Kerttu Rakel	Soanlahti	Soanlahti	20. 7. 1907.
Sederholm, Toini Lahja Sylvia	Kuusankoski	Rautu	9. 6. 1908.
Varis, Kirsti	Viipuri	Viipuri	29. 10. 1908.

I vuosikurssi 1930.

Kotitaloudenopettaja-osasto			
Ahomäki, Saara Helena Henriksson, Lemmikki Aallotar	Turku	Turku	1. 7. 1909.
Hietalahti, Sylvi Maria Ilén, Lea Elisabeth	Turku	Turku	12. 12. 1906.
Laine, Senja Aleksandra Lehtonen, Hellin Malvina Lähteenkorva, Rauni Rauha Margareta	Kuru	Kuru	4. 8. 1907.
Nenonen, Maria	Pori	Pori	5. 12. 1909.
Partio, Raili	Turku	Pöytyä	23. 11. 1904.
Putkisto, Helga Elisabet Pättiniemi, Onerva Elisabet	Turku	Turku	31. 5. 1905.
Ranki, Siiri Elina	Hämeenkyrö	Hämeenkyrö	9. 10. 1907.
Svedström, Nanny Helena	Janakkala	Janakkala	17. 4. 1907.
Vesterinen, Hellä Kyllikki	Seinäjoki	Seinäjoki	27. 7. 1909.
Vikman, Rhode	Laukaa	Kivijärvi	30. 5. 1909.
Virtaniemi, Katri	Orimattila	Hausjärvi	9. 10. 1909.
	Kuopio	Lapinlahti	20. 6. 1906.
			25. 11. 1907.
			8. 11. 1908.
			24. 9. 1905.
			29. 7. 1908.
Puutarhanhoidon-opettaja-osasto			
Eskola, Lempi Katri ..	Hollola	Hollola	27. 11. 1907.
Knaappila, Kaino Kerttu ²⁾	Käkisalmi	Sortavala	1. 10. 1906.
Laurio, Kirsti Inkeri	Sääminki	Sääminki	31. 8. 1909.
Pohjala, Mirja Kirsti Kaarina	Kiikoinen	Kiikoinen	23. 9. 1910.
Yrjö-Koskinen, Saara Kanerva	Loppi	Loppi	17. 5. 1900.

²⁾ Erosi sairauden vuoksi 28. 3. 1930.

¹⁾ Erosi sairauden vuoksi 3. 3. 1930.

Puutarhanhoidonopettajaosaston rinnalla työskenteli v. 1930 opistossa 8 kuukautta kestävä *puutarhanhoidon opettajain täydennyskurssi*, jonka opetus osittain oli järjestetty I vuosikurssin, osittain II vuosikurssin yhteyteen, osittain aivan erikseen. Kurssin osanottajista ja oppimäärästä tehdään selkoa erikseen vuosikertomuksen loppupuolella.

VI. Työ- ja oppimäärät ¹⁾ sekä opetusharjoitus.

1. KOTITALOUDENOPETTAJAOSASTO.

A. TIETOPUOLINEN OPETUS.

a) Varsinainen opetus. ²⁾

Kasvatus- ja opetusoppi.

I vuosikurssi (82 tuntia). Luettu Aukusti Salon Kasvatusopillisen sielutieteen pääpiirteet ja Mikael Soinisen Lyhyt kasvatus- ja opetusoppi.

II vuosikurssi. Varsinainen opetus (53 tuntia). Opetusmenetelmäoppiin ja erilaisiin kotitaloudellisten oppilaitosten koulunpito-, opetus- ja kasvatuskysymyksiin on edellisenä työvuotena opitun pohjalla tarkemmin perehdytty luentojen, muutamien oppilasesitelmien ja jokaisen oppilaan kirjoittaman aineen kautta. Kotitaloudellisten oppilaitosten opetussuunnitelmaoppia on käsitelty Kotitalousopetuskomitean III mietinnön pohjalla. Kasvatusopin historiaan on luotu katsauksia luentojen muodossa kuvaten yksityiskohtaisemmin Rousseau ja Pestalozzin kasvatusaatteita.

¹⁾ Oppimäärät ovat vuoden 1930. Edellisen vuoden oppimäärät, joista aikanaan koneella kirjoitettu selonteko on Maataloushallitukselle lähetetty, ovat pääasiassa samat, kuin tässä esitetyt I vuosikurssin.

²⁾ Koska harjoitus- ja kuuntelutuntien järjestely opettajaopiston ja sen harjoituskoulun lukujärjestyksiin soveltuva ensi kerralla on ymmärrettävästi ollut osittain kokeilun varassa, on harjoitus- ja kuuntelutuntien määrä v. 1930 vaikuttanut muutoksia opettajaopiston kotitaloudenopettajaosaston opetustuntien määriin vastaavissa aineissa. Selvyyn vuoksi mainitaan siksi jo tässä kohdin harjoitus- ja kuuntelutunnitkin, mitkä edempänä yleiskatsauksessa uudelleen esiintyvät.

Kuuntelutunnit (10 tuntia). Kuunneltu emäntäkoulussa kaikki puutarhanhoidonopettajaosaston opettajakokelaiden pitämät kasvatusopin harjoitustunnit.

Kodinhoito-oppi.

I vuosikurssi. Varsinainen opetus (22 tuntia). Käsitelty erilaiset kodinhoitoon kuuluvat tehtävät, kuten: huoneitten siistiminen, erilaisten huonekalujen, keittoastioiden ja ruokailuvälineiden hoito, vaatteiden pesu, mankeiloiminen ja silytys sekä pito-, vuode- ja liinavaatteiden hoito, ruokailuhuoneiden, keittiöiden, ruokakomeroitten ja kellareiden tarkoituksenmukainen sisustaminen.

Havaintotunnit (16 tuntia). Kukin oppilas on pitänyt yhden kodinhoidon havaintotunnin kaikkien muiden saman osaston I vuosikurssin oppilaiden ollessa oppilaina.

Kuuntelutunnit (3 tuntia). Vuoden lopulla ovat oppilaat kuunnelleet 3 emäntäkoulun opettajan kodinhoitotuntia.

II vuosikurssi. Harjoitus- ja kuuntelutunnit (20 tuntia). Kukin opettajakokelas on pitänyt emäntäkoulussa yhden harjoitustunnin, jota kaikki muut saman osaston opettajakokelaat ovat olleet kuuntelemassa.

Yleinen ruokatalousoppi ja ruokatavaraoppi.

I vuosikurssi (90 tuntia). Luettu prof. Carl Tigerstedt'in Ravinto-opin mukaan runsaasti lisätiedoilla täydentäen IV luku: Ruoka-aineet. Oppilaat pitäneet aineen alalta 7 esitelmää.

Kuuntelutunnit (5 tuntia). Vuoden lopulla ovat oppilaat kuunnelleet 5 emäntäkoulun opettajan ruokatavaraoppituntia.

II vuosikurssi. Varsinainen opetus (35 tuntia). Luettu prof. Tigerstedt'in Ravinto-opin mukaan seuraavat luvut: VI. Ruoka-aineiden ravintoarvo ja hinta.¹⁾ VII. Ruuan kokoonpano eri ruoka-aineista. VIII. Ateriat. IX. Elintarvesäännökset. Näistä loppuosa käsitelty oppilaiden *keskinäisten harjoitustuntien*²⁾ muodossa.

¹⁾ V. 1929 luettu V luku jo ensimmäisellä vuosikurssilla.

²⁾ 1 tunti oppilasta kohti.

Harjoitus- ja kuunteletunnit (50 tuntia). Kukin opettajakokelas on pitänyt emäntäkoulussa 2—3 ruokatavaraopin harjoitustuntia, joita kaikki muut saman osaston opettajakokelaat ovat olleet kuuntelemassa. Vuoden kuluessa ovat oppilaat kuunnelleet 4 tuntia emäntäkoulun opettajan opetusta.

Opetusmenetelmäoppia (4 tuntia). Käsitelty ruokatavaraopin opetusmenetelmää koskevia kysymyksiä erikoisesti emäntäkoulussa pidettäviä harjoitustunteja silmälläpitäen.

Ruuanvalmistusoppi.

I vuosikurssi (32 tuntia). Käsitelty ja kerrattu erilaiset leipomiset ja ruokalajit muodostaen ryhmiä niiden käytön, valmistustavan ja aineitten mukaan. Painettu mieleen tavallisimpain ruokalajien ainesuhteet sekä opittu arvioimaan annoksien suuruutta.

II vuosikurssi. Havaintotunnit. Kukin oppilas on pitänyt 2 yhden tai kaksi tuntia kestäväää havaintotuntia, Ensimmäisellä kerralla on valmistettu 1 ruoka- tai leipälaji, toisella kerralla 2 tai useampia. Mukana on ollut puolet oppilaista kerrallaan, mutta aiheet on valittu niin, että molempain ryhmäin tunneilla samat ruokalaji- ja leipomistyyppit ovat olleet edustettuina,

Opetusmenetelmäoppia (2 tuntia). Yleisten käytännöllisen ruuanvalmistustyön opetuksessa noudatettavien tapojen selvittelyä.

Säilykeoppi.

I vuosikurssi (10 tuntia). Käsitelty erilaiset vihanneksien, marjain ja hedelmien säilöönpanotavat. Oppikirjana Iida Högstedtin Säilykekirja.

Kemia.

I vuosikurssi (98 tuntia). Luettu ja kerrattu epäorgaaninen ja orgaaninen kemia pitäen pohjana oppikoulukirjoja. Opetusta on muistiinpanoilla, havaintovälineillä ja kokeilla runsaasti täydennetty silmälläpitäen kotitalouden eri puolia. Oppilaat pitäneet 5 esitelmää kodinhoidollisen kemian alalta.

Fysiikka.

II vuosikurssi (20 tuntia). Luettu koulufysiikka painostaen ja täydentäen kotitaloudessa, erityisesti kodinhoidonalalla, kysymykseen tulevia seikkoja samalla sivuuttaen kotitaloudelle vieraampia puolia.

Ravintofysiologia.

I vuosikurssi (67 tuntia). Luettu johdantona yleistä fysiologiaa. Luettu ja kerrattu professori Carl Tigerstedtin Ravinto-opin mukaan: I Ihmisruumiin aineenvaihto. II Ruansulatus ja ravintoaineiden hyväksikäyttö. III Ihmisen ravinnontarve ja ruuan kokoonpano eri ravintoaineista. Oppilaat pitäneet näiltä aloilta 4 esitelmää.

Bakteriologia.

II vuosikurssi (28 tuntia). Käsitelty bakteerien ja yleensä pikkuolioiden (hiiva- ja homesienen) elintavat ja -ehdot, ruuassa, ruuansulatuskanavassa, vedessä, maassa y. m. esiintyvät tavallisimmat bakteerit, yleisimmät tarttuvat taudit ja niiden vastustaminen: rokotus, immuni-teetti ja desinfiointi.

Maatalousaineet.

I vuosikurssi (75 tuntia). Karjanhoito luettu Nyländer—Cajander—Poijärven Lyhyt lypsykarjanhoidon oppikirja-teoksen mukaan. Siipikarjanhoidonopetuksessa luettu Pienviljelijäin käsikirjan kananhoitoa koskevat luvut, joita on runsaasti täydennetty luennoilla seuraavista aiheista: kanalarakennukset, kanojen hoito ja ruokinta, rodut, jalostus, haudonta, poikasten hoito ja kasvatus, teurastus, kauppa, siipikarjanhoidon historia ja edistämis-toiminta. Maitotaloudessa luettu V. Pessin oppikirja: Maito ja sen hoito kotona, runsaasti täydentäen. Sianhoidosta tärkeimmät asiat esitetty luentojen muodossa. Oppilaat ovat kukin pitäneet 1 esitelmän.

Havaintotunnit (8 tuntia). 8 oppilasta on pitänyt 1:n havaintoesityksen.

Terveysoppi.

Edellämainittujen tohtori Karin luennoiden ¹⁾ lisäksi on terveysopillisia asioita runsaasti esiintynyt kemian, ruokatalousopin, ravinto-fysiologian ja bakteriologian opetuksen yhteydessä.

Harjoitus- ja kuuntelutunnit (10 tuntia). Puolet kotitaloudenopettajaosaston opettajakokelaista on pitänyt emäntäkoulussa terveysopin harjoitustunnin, jota kaikki saman osaston opettajakokelaat ovat olleet kuuntelemassa.

Pientenlastenhoito-oppi.

Harjoitus- ja kuuntelutunnit (3 tuntia). Edellämainittujen johtajatar Sinervon luentojen ¹⁾ pohjalla ovat opettajakokelaat pitäneet 3 pientenlastenhoidon tuntia emäntäkoulussa.

Yhteiskuntaoppi.

I vuosikurssi (16 tuntia). Luettu Leo Harmajan Yhteiskuntaopin oppikirjasta, runsaasti täydentäen, osuustoimintaan asti.

II vuosikurssi (50 tuntia). Luettu Munch—Ståhlbergin Yhteiskuntaoppi, minkä lisäksi luentojen ja oppilasesitelmien muodossa on laajemmin käsitelty sosiaalista huoltoa, järjestötoimintaa, yhteiskunnallisia aatteita ja virtauksia, nimenomaan naisasiaa ja raittiuskysymystä. Oppilasesitelmiä 1 kutakin oppilasta kohti.

Kirjanpito.

II vuosikurssi (40 tuntia). Kotitalouskirjanpitoa opetettu Elli Saurion »Kotitalousharjoittelukotien kirjanpitoa» seuraten.

Äidinkieli ja kirjallisuus.

I vuosikurssi (31 tuntia). Kirjoitettu 11 ainetta. Ääntämis- ja puheharjoituksia, seuraten Ilmari Räsäsen teosta: Lyhyt kaunoluvun opas.

II vuosikurssi (18 tuntia). Käsitelty Runebergin, Topeliuksen, Kiven ja Minna Canthin elämää ja teoksia.

---

¹⁾ Erikoisluennot v. 1929. (Vrt. siv. 6).

Laulu.

Molemmat osastot ja vuosikurssit yhdessä (20 tuntia).
Kuorolaulua.

b) Opetusharjoitus.

Yleiskatsaus kuuntelu- ja harjoitustunteihin.

II vuosikurssi. Kukin opettajakokelas on kuunnellut 87 tovereidensa harjoitustuntia ja 4 tuntia emäntäkoulun opettajain opetusta. (Yhteensä 91 kuuntelutuntia oppilasta kohti).

Kukin opettajakokelas on pitänyt emäntäkoulussa 1 kodinhoitotunnin, 2 ruokatavaraoppituntia ja 1 vaihtoehtoisesti ruokatavaraoppi-, terveysoppi- tai pienlastenhoidonoppitunnin sekä opettajaopistossa 1 keskinäisen ruokatalousoppitunnin. (Yhteensä 5 harjoitustuntia opettajakokelasta kohti).

Harjoitustuntejaan varten ovat opettajakokelaat laatineet kirjoitetun, yksityiskohtaisen ohjelman, josta sekä suullinen esitys että havaintoesitykset ovat käyneet selville, ja jonka asianomaisen aineen lehtori — tai, terveysopin harjoitustuntien kysymyksessä ollen, aineen opettaja emäntäkoulussa — sekä kasvatus- ja opetusopin lehtori ovat tarkastaneet. Jokaista harjoitustuntia on seurannut noin $\frac{1}{4}$ tuntia kestävä arvostelu, johon kuuntelijoina olleet opettajat ja opettajakokelaat ovat ottaneet osaa.

I vuosikurssin oppilaat ovat vuoden lopussa kuunnelleet emäntäkoulussa ruokatalouden ja kodinhoidon opetusta yhteensä 8 tuntia.

Yleiskatsaus havaintotunteihin.

I vuosikurssi. Kukin oppilas on pitänyt yhden havaintotunnin kodinhoidon alalta ja yhden lyhyemmän havaintoesityksen maatalouden alalta.

II vuosikurssi. Kukin opettajakokelas on pitänyt 2 (1—2 tuntia kestävää) havaintotuntia ruuanvalmistusopin alalta.

B. KÄYTÄNNÖLLINEN OPETUS JA TYÖ SEKÄ KÄYTÄNNÖLLISEN OPETUKSEN HARJOITUS.

I vuosikurssi.

Oppilaat ovat olleet jaettuina 2:een ryhmään, 8 oppilasta kummassakin.

I ryhmä on kokonaisuudessaan työskennellyt opetuskeittiö-vuorolla.

II ryhmän työt on jaettu seuraavasti oppilaiden kesken:

- 3 ruokalan keittiö-vuorolla,
- 2 pientilalla,
- 2 kodinhoitovuorolla,
- 1 luokkapäivystäjänä.

Ryhmien vuorot ovat vaihtuneet joka viikko.

Opetuskeittiövuoro (21 viikkoa oppilasta kohti — talvella 4, kesällä 6 päivää viikossa — keskimäärin 6 tuntia päivässä). Valmistettu erilaisia aterioita alkaen yksinkertaisista perusruokalajeista, joitten, samoin kuin yksinkertaisten säilykkeiden valmistusta, on sähkölevyjä käyttäen opetettu osittain luokkaopetusmuotoa seuraten. Yksinkertaisista aterioista on vähitellen siirrytty hienompiin. Leivottu monenlaista ruoka- ja kahvileipää, tehty makkaroita, syltityjä y.m. leikkeitä. Jokainen oppilas on ottanut osaa ruuanvalmistus- ja työtehokokeeseen, jolloin 4 oppilasta yhtäaikaan, kukin eri hellaa ja työpöytää käyttäen, on valmistanut 2 varsinaista ruokalajia käsittävän aterian — 2:n opettajan ja kaikkien samaan opetuskeittiövuoroon kuluviin tovereitten seuratussa heidän työtään. — Koeaterian jälkeen on pidetty yleinen suoritusten arvostelu.

Valmistusohjetunnit. Opetuskeittiössä on ennen käytännöllisen työn alkua ollut $\frac{1}{2}$ tuntia kestävä työselostus, jolloin — ennen opittuun vedoten — on selvitetty sinä päivänä kysymykseen tulevien ruokien ja leipomusten valmistus ja tarjoaminen kiinnittäen huomiota töitten oikeaan järjestelyyn ja sisäkkäin asettamiseen sekä sopivain välineitten valintaan.

Ruokalakeittiövuoro (7 viikkoa oppilasta kohti — 7 päivää viikossa — keskimäärin 9 tuntia päivässä). Oppilaista 1 emäntänä, 1 leipojana, 1 pöydänkattajana. Viime mainittu on huolehtinut järjestyksestä ja siisteydestä ruokasalissa. Tarjoiluun ovat kaikki ottaneet osaa.

Pientilan emäntävuoro (17 ½ päivää oppilasta kohti ja 9½ työtuntia päivää kohti). Joka toinen kerta pientilavuorolla ollessaan on oppilas ollut emäntänä pientilan keittiössä, jolloin hän on laatinut ruokalistan, minkä opettaja on tarkastanut. Sitä noudattaen hän on itsenäisesti hoitanut pientilan ruuanvalmistuksen. Samalla hän on osittain itse suorittanut, osittain valvonut pientilavuorolla olevan emäntäkoulun oppilaan kodinhoitotöitä sekä hoitanut pientilan ruokatalouskirjanpitoa.

Pientilan kotieläinhoitovuoro (17 ½ päivää oppilasta kohti ja 8 ½ tuntia päivää koti). Joka toinen kerta pientilavuorolla ollessaan on oppilas työskennellyt maatalouspuolella karja- ja maitotaloudessa, kanalassa, sikalassa, kesänaikaan peltotöissä ja sekalaisissa tilan töissä. Väliaikoina on oppilas hoitanut pientilan kanala-, sikala- ja navettakirjanpitotehtäviä.

Talkoopäivinä (4 päivää vuodessa oppilasta kohti) ovat kaikki I vuosikurssin oppilaat 8-henkisissä ryhmissä olleet suorittamassa erilaisia pientilan töitä (perunanpanoa, heinäkorjuuta, juurikasvien harvennusta ja nostoa).

Kodinhoitovuoro (3—4 viikkoa oppilasta kohti — 6 päivää viikossa — keskimäärin 5 tuntia päivässä). Pesua, mankeloimista, silitystä ja saippuankeittoa.

Käytännölliset kodinhoitotunnit (12 ½ tuntia oppilasta kohti). Kodinhoitovuoron lisäksi ovat oppilaat 4-henkisissä ryhmissä saaneet käytännöllistä ohjausta seuraavissa töissä: sukkien pesu, tahrojen poistaminen, höyhenten puhdistaminen, sisäikkunoiden pano, värjäys, vaatteiden kesäkorjuuseen paneminen, kevätsiivous, opistolle valmistettavat käsityöt ja vaatteiden korjaaminen, erilaisten kodin somistamiseksi tarvittavain liinojen, tyynyjen, kahvipannunmyssyjen y.m. ompeleminen, parsiminen ja paikkaus.

Luokkapäivystysvuoro (2—3 viikkoa oppilasta kohti). Luokkien ja aulan siistimistyöt. Kodinhoitovuorolaisten avustamista vaatteiden pesussa ja silytyksessä.

Laboratoriotyöt (27 tuntia oppilasta kohti). Kahteen ryhmään jaettuina ovat oppilaat suorittaneet joukon peruskurssia selventäviä kokeita sekä lisäksi käytännöllisiä kokeita kotitalouden eri aloilta.

Varsinaisten työvuorojen lisäksi on pidetty keväinen siistimispäivä, jolloin opiston ympäristö on haravoitu ja

laastu, samoin keväällä sisäikkunoiden pois-oton ja syksyllä niiden paikoilleen pano-päivät, joihin kaikki oppilaat ovat ottaneet osaa.

II vuosikurssi.

Oppilaat ovat olleet jaettuina 2:een ryhmään, 10 oppilasta kummassakin.

I ryhmä on kokonaisuudessaan työskennellyt opetuskeittiössä.

II ryhmän työt on jaettu seuraavasti oppilaiden kesken:

- 4 ruokalan keittiövuorolla
- 2 johtovuorolla emäntäkoulussa (1½ viikkoa kumpikin),
- 1 pesujohtovuorolla,
- 1 laboratoriopäivystäjänä,
- 1 kodinhoidonvalvojana,
- 1 toimistopäivystäjänä.

Ryhmien vuorot ovat vaihtuneet joka viikko.

Opetuskeittiövuoro (15 viikkoa oppilasta kohti — talvella 4, kesällä 6 päivää viikossa — keskimäärin 6 tuntia päivässä). Oppilaat ovat työskennelleet jaettuina 5:een alaryhmään, 2 oppilasta jokaisessa. Kukin ryhmä on viikon kerrallaan vuorostaan suorittanut samoja, määrätynlaisia töitä sekä ruuanvalmistuksen että siistimisen aikana. Osittain on edellisenä vuonna opittua kerrattu, mutta suureksi osaksi on käytetty uusia valmistusohjeita, joista erittäin mainittakoon erilaisissa sairaustapauksissa soveltuvat ruuat sekä eri paikkakunnilla käytettävät kansallisuusruuat. Myös on samoja ruokalajeja valmistettu eri tavoin, käyttäen rinnakkain halvempia ja kalliimpia lisäkkeitä, sekä tehty havaintoja maun suhteen. Jokainen oppilas on yksinään valmistanut illallisen 4—5 hengelle, samoin päivällisen 12 hengelle määrättynä valmistusaikana, itse valiten ruokalajit. Työkauden lopussa on järjestetty yhdistetyt leipomis- ja ruuanlaittokokeet, joiden aikana kukin oppilas on valmistanut 2—3 ruokalajia ja leiponut jotain — kaikki itsenäisesti, ilman ohjeita. Säilykkeiden laittoon on käytetty 3 viikkoa oppilasta kohti. Kumpikin vuoro on ollut mukana teurastuksissa ja eläinten paloitelussa.

Valmistusohjetunnit. Opetuskeittiössä on ennen käytännöllisen työn alkua ollut $\frac{1}{2}$ tuntia kestävä työselostus, jolloin sinä päivänä valmistettavat ruokalajit ja leipomukset tai säilykkeet on selitetty vedoten oppilaille annettuihin yleisiin sääntöihin, samalla kuitenkin antaen oppilaiden mahdollisimman paljon itse keksiä valmistustapoja valmistaessaan ruokia taululle merkityistä aine-määristä tai itse määrätä aineet ennen oppimiinsa ruokalajeihin.

Ruokalakeittiövuoro (7—8 viikkoa oppilasta kohti — 7 päivää viikossa — keskimäärin 9 tuntia päivässä). Työt on jaettu seuraavasti: 1 opettajakokelas on johtanut ruokalan keittiötä (kukin kaikkiaan 2 viikkoa) laatien ruokalistan myös sitä varten — 1 työtä leipomossa huolehtien samalla leipävarastosta — 1 on ollut varsinaisena varastonhoitajana hoitaen lihan ja kalan suolaus- y.m. säilytystyön, säilykkeet ja kuiva-ainevarastot sekä tehden torimattoja — 1 on ollut apulaisena suorittaen sekalaisia tarpeen vaatimia töitä.

Johtovuoro-emäntäkoulussa (9 päivää oppilasta kohti). Kukin opettajakokelas on johtanut töitä emäntäkoulun opetuskeittiössä 3:lla vuorolla, 3 päivää kerrallaan.

Johtovuorolaisen valmistusohjetunnit. Työn alussa on ollut $\frac{1}{2}$ tuntia kestävä työselostus, joka ensimmäisellä kerralla on laadittu samoin kuin varsinaisten tietopuolisten harjoitustuntien ohjelmat kirjallisesti edeltäkäsintarkastettavaksi ja korjattavaksi. Puolet opettajakokelaista (opetuskeittiövuoro) on kuunnellut näitä valmistusohjetunteja, jotka jälestäpäin on arvosteltu samoin kuin muutkin harjoitustunnit, kaikkien kotitaloudenopettajaosaston opettajakokelaiden läsnäollessa, koska samalla on annettu yleisiä ohjeita. Arvosteluun on käytetty 1 tunti viikossa.

Pesunjohtovuoro (noin 2 viikkoa oppilasta kohti). Pesunjohtovuorolla oleva opettajakokelas on johtanut I vuosikurssin oppilaiden töitä pesutuvassa sekä mankeli- ja silityshuoneessa.

Laboratoriopäivystysvuoro (1—2 viikkoa oppilasta kohti). Päivystäjä on huolehtinut laboratorion puhdistuksista, kokoelmain kunnossapidosta ja omatoisesta kartuttamisesta, ottanut esille havaintovälineitä sekä valmistanut kokeita ja asetelmia tuntiopetusta varten, toiminut assistenttina oman osastonsa alemman vuosikurssin labo-

ratoriotöissä, tehnyt ostomatkoja opetustarkeituksia varten sekä suorittanut kaluston luetteloinnisen.

Kodinhoidonvalvontavuoro (1—2 viikkoa oppilasta kohti). Kodinhoidonvalvojana on opettajakokelas valvonut oppilasasuntolain ja erittäinkin siivousvälinekomeroiden järjestystä, jakanut siivouspyyhkeet ja -aineet, suorittanut erilaisia korjaustöitä, kuten pientä maalausta, paikkaamista ja parsimista sekä valmistanut säkeistä pyyhkeitä y.m. taloudessa tarvittavaa.

Toimistopäivystysvuoro (1—2 viikkoa oppilasta kohti). Päivystäjä on hoitanut opiston puhelinkeskusta sekä suorittanut erilaisia toimistotöitä, monistus- ja konekirjoitustöitä, laskujen jäljentämistä y.m.

2. PUUTARHANHOIDONOPETTAJAOSASTO.

A. TIETOPUOLINEN OPETUS.

a) Varsinainen opetus.

Kasvatus- ja opetusoppi.

(Opetus yht'aikaa molemmilla osastoilla).

Sama tunti- ja oppimäärä kuin kotitaloudenopettajaosastolla.

Yleinen puutarhaoppi.

I vuosikurssi (40 tuntia). Luentoja ja kertausten muodossa käsitelty: Suomen puutarhanhoidon kehitys ja nykyinen tila, puutarhaopetuksen järjestely, puutarha-y.m. puutarhanhoitoa edistävät järjestöt, puutarhatuotteiden kaupan järjestely ja tuonti, puutarhanhoidon kannattavuus, kasvien lisääminen, kastelulaitteet, maanmuokkaus, suoja-istutukset, aitaus, rikkaruohot ja niiden hävittäminen, työkalut, niiden käyttö ja hoito.

II vuosikurssi (5 tuntia). Luentoja muodossa käsitelty rikkaruohojen leviämistavat, vastustamiskeinot, luokittelu ja puutarhoissa kiusallisina esiintyvät yksi- ja monivuotiset rikkaruohot.

Vihannesviljely.

I vuosikurssi (48 tuntia). Luettu ja kerrattu Frans Salosen »Keittiökasvien ja marjainviljelys»-nimisen oppikirjan mukaan vihannesviljely, vihannesten säilyttäminen, lajittelu ja pakkaus sekä siemenviljely. Laatujen eroavaisuuksia ja niiden tuntemista opetettu (käytännöllisten töiden yhteydessä mainittujen) kenttäkokeiden avulla; kokeiden tulokset on kukin oppilas kasvukauden lopulla esittänyt havainnollisesti valaisemassaan esitelmässä, jota on seurannut lyhyt keskustelu ja arvostelu.

Hedelmän- ja marjanviljely.

I vuosikurssi. Edellämainitut ¹⁾ puutarhateknikko V. Lehtosen 21 ja opettajatar Hellin Tikkasen 10 luentoa. Oppikirjana Collan'in Hedelmän- ja marjanviljelyksen käsikirja.

II vuosikurssi. Edellämainittujen ¹⁾ puutarhateknikko V. Lehtosen 21 luennon lisäksi 6 tuntia hedelmäoppia. Oppikirjana Collan'in Hedelmän- ja marjanviljelyksen käsikirja.

Molemmilla vuosikursseilla on suoritettu kustannuslaskelmia.

Lavan- ja kasvihuoneenrakennusoppi.

I vuosikurssi (12 tuntia). Osaksi luentoja, osaksi Collan'in Lavan- ja kasvihuoneenrakennusoppikirjan mukaan annettu opetusta kylmien, lämpimien ja erilaisten lämmitettävien lavojen sekä yksinkertaisten kasvihuoneiden rakentamisessa ja hoidossa.

Avomaan koristekasvinviljely.

(Opetus vuoden alussa molemmilla vuosikursseilla yhteinen).

I vuosikurssi (50 tuntia): Luentoja mukaan luettu ja kerrattu havupuut, lehtipuut sekä koristepensaat, niiden lisäys, taimistohoito ja hoito kasvupaikalla. Monivuotiset

¹⁾ Vrt. siv. 7.

kukkakasvit luettu Karlsson'in Kodin kukkaistarra-oppikirjan mukaan. Yksivuotisista kukkakasveista muutamia luentoja. Lisäksi koristekasveihin tutustuttu retkeilyillä, niiden lepo- ja kasvukauden aikoina.

II vuosikurssi (38 tuntia). Luentoja mukaan luettu ja kerrattu havu- ja lehtipuut sekä koristepensaat, niiden lisäys, taimistohoito ja hoito kasvupaikalla. Kasvien lepoasteella on niitä tutkittu Buch & Solan Suomen talvikasvien mukaan. Kesällä on kasvintuntemusta kehitetty retkeilyillä, joista edempänä tehdään selkoa.

Ruukkukasvinviljely.

II vuosikurssi (40 tuntia). Luettu ja kerrattu täydentäen Tigerstedt'in Kodin ruukkukasvit ja Lind—Abrahamson'in: Kukkaviljely lasisuojuksissa.

Puutarhansuunnitteluoppi.

I vuosikurssi (32 tuntia). Luettu ja kerrattu Ranck'in Puutarhataiteen historia. Varsinainen puutarhansuunnittelu luettu ja kerrattu osaksi Reijosen Puutarhakauneusoppikirjan, osaksi luentoja mukaan. Pääpaino on pantu kotitalouskoulujen ja maalaiskotien puutarhojen suunnittelun perusteisiin.

(Lisäksi edellämainitut ¹ 8 tarkastaja Anttilan luentoja).

Kasvinsuojeluoppi.

II vuosikurssi (51 tuntia). Luettu ja kerrattu pääasiassa Tullgrén'in: Trädgårdsväxternas vänner och fiender bland de lägre djuren nimisen oppikirjan mukaan tärkeimmät tuhohyönteiset ja niiden torjumiskeinot. Samoin luettu ja kerrattu Liron oppikirjasta: Tärkeimmät tuhosienet, huomattavimmat puutarhassa esiintyvät tuhosienet. Luentoja muodossa käsitelty pakkasen, liiallisen kosteyden ja kuivuuden, sopimattoman lannoituksen, valonpuutteen y.m. seikkojen aiheuttamia tauteja ja kasvuhäiriöitä. Retkeilemällä opiston puutarhassa on koetettu tutustuttaa oppilaat siellä-esiintyviin kasvitauteihin ja tuhohyönteisiin.

---

¹) Vrt. siv. 7.

Kasvioppi.

I vuosikurssi (85 tuntia). Luettu ja kerrattu prof. Fr. Elfving'in Kasvitieteen oppikirjaa seuraten oppi kasvien ulkomuodosta, sisärakenteesta ja elintoiminnasta sekä systematiikasta eri järjestelmät ja jaoitukset. Tämän lisäksi on lyhyesti selostettu kehitysoppia, perinnöllisyysoppia, käytännöllistä kasvinjalostusta ja kasvimaan-tiedettä.

II vuosikurssi. Kerätty 200 kotimaista kasvia käsit-tävä kasvisto, jossa vähintään 50 tavallisenä rikkaruohona esiintyvää.

Lannoitusoppi ja bakteriologia.

II vuosikurssi (22 tuntia). Nojautuen etupäässä prof. Rindell'in: Maa ja metsä teoksen: Kasvituotanto, I osassa julkaistuun kirjoitukseen on luettu lannoitusopin pääpiir-teet, erikoisesti silmälläpitäen lannoitusaineiden tunte-mista, hoitoa ja käyttöä. Luettu bakteerien elintavat ja -ehdot yleensä sekä maaperän bakteerit.

Kemia.

I vuosikurssi (65 tuntia). Luettu ja kerrattu epäor-gaaninen ja orgaaninen kemia pitäen pohjana oppikoulu-kirjoja, mutta samalla muistiinpanoilla, havaintoväli-neillä ja kokeilla runsaasti täydentäen, silmälläpitäen puu-tarhanhoidon eri puolia.

Fysiikka.

II vuosikurssi (15 tuntia). Luettu fysiikasta perus-seikat sekä puutarha-alaan läheisesti liittyviä kohtia.

Sääoppi.

II vuosikurssi (15 tuntia). Selitetty fysiikkaan perus-tuen tavallisimmat ilmatieteelliset havaintovälineet ja nii-den käyttö, tärkeimmät ilmastolliset seikat sekä lisäksi Maatalouden tietosanakirjaa seuraten Suomen ilmasto, erikoisesti lämpö- ja valosuhteet, hallat ja routa sekä maanviljelyksen — ja puutarhanhoidon — kannattavai-suuteen vaikuttavat seikat.

Maatalousaineet.

I vuosikurssi (40 tuntia). Siipikarjanhoitoa opetettu pääasiallisesti yht'aikaa molemmilla osastoilla (12 tuntia — oppimäärä edellä esitetty kotitaloudenopettajaosaston oppimäärän yhteydessä). Maanviljelysopin alalta opetettu maanlaadut, muokkaus, ojitus ja vesitys, lannanhoito, kylvö-, hoito- ja korjuutyöt, rikkaruohojen hävittäminen ja viljelyskasvit. Kukin oppilas pitänyt 1 esitelmän kananhoidon ja 1 maanviljelysopin alalta.

Terveysoppi.

(Tällä osastolla ainoastaan erikoisluennot v. 1929. Vrt. siv. 6).

Yhteiskuntaoppi.

(Opetus yht'aikaa molemmilla osastoilla).

Sama tunti- ja oppimäärä kuin kotitaloudenopettaja-osastolla.

Käsityöoppi.

I vuosikurssi (36 tuntia). Opetus keskitetty käsitöiden apuopettajille välttämättömyimpiin tietoihin ja taitoihin. Geitelin, Jurvan ja Jutilan kaavapiirustusmenetelmiä seuraten piirustettu luokalla kunkin mittojen mukaan alusvaatteiden ja pukujen kaavoja vihkoon pienoiskoossa sekä sen mukaan kotitehtävänä paperiarkille luonnollisessa koossa. Ohjausta erilaisiin käsityöopetuksessa käytettäviin työtapoihin ja ompelukoneen hoitoon. Muutamilla tunneilla selitetty kankaiden rakentamista.

II vuosikurssi (23 tuntia). Kaavojen piirustusta. Työtapoihin ja -välineihin, kangaslajeihin ja linavaatteiden koristeluun tutustumista.

Kirjanpito.

II vuosikurssi (35 tuntia). Yleistä- ja puutarhakirjanpitoa.

b) Opetusharjoitus.

Kuuntelu- ja harjoitustunnit.

II vuosikurssi. Kukin opettajakokelas on kuunnellut 51 tovereidensa ja puutarhanhoidonopettajain täydennyskurssin harjoitustuntia ja 9 emäntäkoulun opettajain tuntia. (Yhteensä 60 kuuntelutuntia opettajakokelasta kohti).

Kukin opettajakokelas on pitänyt 3 puutarhanhoidon, 1 käsityöopin ja 1 kasvatustunnin harjoitustunnin. (Yhteensä 5 harjoitustuntia opettajakokelasta kohti). Harjoitustuntien ohjelmat on kirjoitettu ja tunnit arvosteltu samoin kuin kotitaloudenopettajaosastolla.

I vuosikurssin oppilaat ovat kuunnelleet emäntäkoulun puutarhaopetusta yhteensä 10 tuntia.

Havaintotunnit.

I vuosikurssi. Kukin oppilas pitänyt 1 puutarhanhoidon havaintotunnin.

II vuosikurssi. Kukin opettajakokelas pitänyt 1 puutarhanhoidon havaintotunnin.

B. KÄYTÄNNÖLLINEN OPETUS JA TYÖ SEKÄ
KÄYTÄNNÖLLISEN OPETUKSEN HARJOITUS.

a) Varsinainen opetus ja työ.

I vuosikurssi.

Puutarhanhoito (514 tuntia oppilasta kohti). Pääpaino pantu siihen, että oppilaat oppisivat kaikkia koulu- ja kotipuutarhoissa esiintyviä vihannes-, hedelmä- ja koristekasveja viljelemään sekä lavoissa että avomaalla, samoin yksinkertaisia työvälineitä ja tarvikkeita valmistamaan ja korjaamaan. Työtehoa kehitetty työkilpailujen avulla.

Kullakin oppilaalla on ollut hoidettavanaan 1—4 aarin suuruinen palsta *kenttäkokeilua* varten. Koekentillä tehdyistä havainnoista on pidetty kenttäkirjaa. Kenttäkokeen tarkoitus on ollut 1) Jokaiselle oppilaalle annetun erikoistyön kautta havainnollisesti valaista koetoimintaa, 2) kehittää oppilaita itsenäiseen, yhtenäiseen työhön rajotetulla alalla, jossa on tilaisuus oppia erikoisalaan syvennymistä, 3) olla kasvilajien, -laatu- ja -tautien y.m. tuntemista selventävänä opetusvälineenä. Erikoistyönsä tulok-

set on kukin oppilas kasvukauden lopulla esittänyt aikaisemmin tietopuolisen opetuksen yhteydessä ¹⁾ mainituissa esitelmässä.

Laboratoriotyöt (111 tuntia). Kasvianatomiaan liittyvä mikroskopeedauskurssi ja lisäksi useita yksinkertaisia kokeita kasvifysiologian valaisemiseksi. Lyhyt siementarkastuskurssi. Kemian alalta joukko peruskurssia selvittäviä ja käytäntöön liittyviä kokeita m.m. eri lannoitusaineiden toteamiseksi.

Päivystysvuorot ovat jakautuneet seuraavasti:

Ulkopäivystystä	9	viikkoa	oppilasta	kohti
Luokka- (lopulla vuotta laboratorio)- päivystystä	10	»	»	»
Lavapäivystystä	7	»	»	»
Pientilavuoro	2	»	»	»

Ulkopäivystäjänä ollessaan on kukin oppilas tehnyt 1 viikon ajan päivittäisiä *säähavaintoja*.

Pientilavuorolainen on ollut *siipikarjanhoitotöissä*.

Karttapiiirustus ja puutarhansuunnittelu (45 tuntia). Suunnittelupiiirustuksessa on suoritettu harjoitus- ja jäljennöstehtäviä sekä suunniteltu kotipuutarha. Kenttämittausharjoituksena on mitattu suunniteltava alue.

Säilykkeiden valmistus (24 tuntia). Valmistettu erilaisia säilykkeitä vihanneksista, hedelmistä, marjoista ja raparpereista.

Käsityöt (197 tuntia). Valmistettu puutarhatyöpuku ja naisen alusvaatekerta, suoritettu neule-, paikkaus- ja parsintatöitä. Kankaankutomisen ja kankaan rakentamisen alkeita opittu.

Siipikarjanhoito (2 viikkoa oppilasta kohti). Kukin oppilas on 1 viikon ajan kesä- ja 1 talviaikana ollut töissä pientilan kanalassa.

II vuosikurssi.

Puutarhanhoito (448 tuntia). Oppilaat ovat työskennelleet kasvihuoneessa, lavatarhassa, vihanne-, hedelmä- ja koristekasvitarhassa suorittaen kaikkia vuoden kuluessa esiintyviä töitä. Heidän työtaitoaan ja työtehoaan on koetettu kehittää työkilpailujen avulla, samoin on myös eri työvälineitä käyttäen kokeiltu erilaisia työmenetelmiä.

¹⁾ Vrt. siv. 22. Vihannesviljely.

Päivystysvuorot ovat jakaantuneet oppilasta kohti seuraavasti:

Kasvihuone- ja lavatarhapäivystystä	7	viikkoa
Koristekasvitarhapäivystystä	2	»
Laboratoriopäivystystä	4	»

Säähavainnot. Kukin oppilas on tehnyt päivittäiset säähavainnot yhteensä 4:n viikon aikana.

Kasvinsuojeluopin työt (16 tuntia). Sairaita kasveja ja kasvinosia tarkastamalla on koetettu selvittää oppilaille eri sieniryhmiin kuuluvien tuhosienien esiintymistapaa, tuhon laatua ja sienen tuntomerkkejä. Samaten on tarkastettu hyönteisten yleistä ruumiinrakennetta ja muutamien tärkeimpien ryhmien toukkia. Varsinaisen käytännöllisen työn aikana on tutustuttu eri ruiskumalleihin ja valmistettu erilaisia ruiskutusnesteitä sekä käytetty niitä tuholaisten vastustamiseen.

Karttapäristus ja puutarhasuunnittelu (68 tuntia). Lopetettu edellisen vuoden suunnitelmia ja laskettu niiden kustannusarvioita. Suunniteltu kukkaryhmiä ja hautaistutuksia sekä piirretty mainoslauseita ja harjoitettu erilaisia tekstaukstopoja. Otettu sini- ja valkokopioita piirustuksista sekä valmistettu suunnittelua selventäviä opetusvälineitä. Harjoitettu yksinkertaista maan punnitusta.

Käsityöt (160 tuntia). Ommeltu miehen päiväpaita, naisen yöpaita, pikkulapsen paita ja pikkutytön puku, johon oppilas on leikannut kaavat suorastaan ilman piirustusta mallina olevalle pikkutytölle pukua sovitellen. Harjoituslappuun tehty virkkausmalleja ja erilaisia koristeja hyötypistoja. Neulottu pikkulapsen sukka ja virkattu paita. — 3 tuntia kestävät käsityökokeet järjestetty.

Laboratoriopäivystysvuoro. Suoritettu samoja tehtäviä kuin kotitaloudenopettajaosastollakin. (Vert. siv. 20).

b) Käytännöllisen opetuksen harjoitus.

Puutarhanhoito. Kukin opettajakokelas on yhteensä 1 viikon ajan, (3 päivää keväällä ja 3 päivää syksyllä) johtanut käytännöllisiä puutarhatöitä emäntäkoululla. Ennen töiden alkamista tai työn kuluessa on pidetty havainnollinen selostus kunakin päivänä esilletulevista töistä ja niiden suorittamisesta.

Sitäpaitsi on kukin opettajakokelas 1 viikon ajan johtanut oppilaiden ja harjoittelijain käytännöllisiä puutarhatöitä opiston puutarhassa. Töiden järjestelystä on johtovuorolla oleva tehnyt suunnitelman, joka opettajan korjaamana ja hyväksymänä on toteutettu.

Käsityöt. Kukin opettajakokelas on yhteensä 1 viikon ajan, kolme päivää kerrallaan johtanut emäntäkoulun oppilaiden käsitöitä. Kummankin johtovuoron alussa on opettajakokelas pitänyt $\frac{3}{4}$ tuntia kestävän työselostuksen, joka myöhemmin on arvosteltu.

c) Retkeilyt.

Työvuotena 1928—29.

Kotitaloudenopettajaosasto.

Helsinkiin Elannon liikkeeseen, Asemaravintolaan ja Kivelän sairaalaan huhtik. 11 p. 1929.

Järvenpäässä rakenteilla olevan talon vesi- ja viemärijohtojen asettamiseen tutustumassa kesäk. 12 p. 1929.

Helsinkiin kauppatorille, kauppahalliin ja yleiseen puutarhanäyttelyyn syysk. 19 p. 1929.

Helsinkiin Ebeneserkotiin, Fysiologiseen laitokseen, Margariinitehtaaseen ja Arabian porsliinitehtaaseen lokak. 24 p. 1929.

Puutarhanhoidonopettajaosasto.

Helsinkiin Elannon liikkeeseen, Yliopiston Kasvitieteelliseen puutarhaan ja Kaupungin puutarhaan huhtik. 11 p. 1929.

Helsinkiin Valtion Siementarkastuslaitokseen ja Huopalahteen C. T. Wardin kauppapuutarhaliikkeeseen maalisk. 22 p. 1929.

Helsinkiin käsityönäyttelyyn toukok. 28 p. 1929.

Helsinkiin Yliopiston Kasvitieteelliseen puutarhaan ja hautausmaille (I ryhmä kesäk. 22 p. ja II ryhmä heinäk. 6 p. 1929).

Tikkurilaan Valtion Maatalouskoelaitokseen ja Tammiston Kasvinjalostuslaitokseen heinäk. 19 p. 1929.

Ruotsiin (Kotitalousneuvojayhdistyksen retkeilyn yhteydessä) tutustuen menomatkalla Turun kaupungin istu-

tuksiin, Ala-Lemun hedelmätarhaan ja Kultarannan puutarhaan, perillä Tukholmassa kaupungin puistoihin, siirtolapuutarhoihin, omakotialueihin, Experimentalfältet'in puutarhaan, Bergiaaniseen puutarhaan, Drottningholmin linnaan, museoihin, kaupungintaloon, kirkkoihin y.m. nähtävyyksiin, edelleen Upsalan nähtävyyksiin, Säbyholmin ammattikouluun ja Brogårdiin — heinäk. 24—31 p. 1929.

Helsinkiin puutarhanäyttelyyn, siirtolapuutarhaan ja omakotipalstoille huhtik. 19—20 p. 1929.

Molempien osastojen yhteiset retkeilyt.

Helsinkiin työväensuojelunäyttelyyn jouluk. 10 p. 1928.

Porvooseen Runebergin kotiin, hautausmaalle ja Werner Söderström Osakeyhtiön kustannusliikkeeseen sekä Hinthaaraan Högvallan Seminariin lokak. 10 p. 1929.

Työvuotena 1930.

Kotitaloudenopettajaosasto.

I vuosikurssi:

Helsinkiin Presidentin linnaan ja »messuille» kesäk. 16 p.

Kellokosken tehtaalle elok. 8 p.

Helsinkiin kalamarkkinoille, jossa ostettiin opiston ruokalan suolakalavarasto, kauppatorille, kauppahalleihin, Pekkaraisen lihavarastohuoneihin ja myymälään sekä Stockmann'in tavarataloon lokak. 2 p.

II vuosikurssi:

Helsinkiin Kotitalousopettajayhdistyksen luentokursseille huhtik. 23—25 p.

Helsinkiin I vuosikurssin kanssa kesäk. 16 p.

Eestiin Kehtnan opistoon ja Tallinnaan Naiskutsekool'iin elok. 22—25 p.

Helsinkiin Kustannusosakeyhtiö Otavan liiketaloon Helsingin kaupungin Tyttöjen Ammattikouluun ja Kasvatustalouteen Talouskouluun marrask. 3 p.

Puutarhanhoidonopettajaosasto.

I vuosikurssi:

Helsinkiin käsityöliikkeisiin, Kansallismuseoon, Presidentin linnaan lokak. 4 p.

Eestiin kotitaloudenopettajaosaston II vuosikurssin kanssa elok. 22—25 p.

II vuosikurssi:

Hyvinkäälle Valtion Rautateiden taimistoon toukok. 24 p.

Kauniaiisiin Wasastjernan taimistoon, Espooseen Dalbyn kartanoon ja Jorvakseen arkkitehti Schalinin taimistoon sekä Griimmerin ruusutarhaan kesäk. 14 p.

Tehtailija Leppälän puutarhaan Tuusulassa elok. 7 p.

Lepaan Puutarhaopistoon sekä Hämeenlinnaan Wetterhoffin työkouluun, Karlbergin puistoon y. m. elok. 31—syysk. 1 p.

I ja II vuosikurssi:

Helsinkiin Kaupungin puutarhaan, Yliopiston Kasvitieteelliseen puutarhaan ja hautausmaille huhtik. 5 ja elok. 2 p.

Helsinkiin Meteorologiseen Keskuslaitokseen, Yliopiston Kasvitieteellisen puutarhan kasvihuoneisiin, Valtion Siementarkastuslaitokseen ja Presidentin linnaan lokak. 10 p.

Maatalousnormaalikouluun ja Karjanhoitokouluun Järvenpäässä marrask. 3 p.

VII. Puutarhanhoidonopettajain täydennyskurssi

Kotitalousopettajaopistossa maalisk. 1—lokak. 30 p. 1930.

OSANOTTAJAT:

Calamnius, Irja	Tapio, Anna
Johansson, Eeva	Taponen, Anni
Lähteenmäki, Eeva	Valkama, Annikki
Meklin, Iida	Viinikka, Tekla

OPETUS.

Tietopuoliset aineet.

Yleinen puutarhaoppi.

(Lehtori Aili Ryselin, 22 tuntia.)

Luentojen muodossa on esitetty Suomen puutarhanhoidon kehitys ja nykyinen tila, puutarhaopetuksen järjestely, puutarha- y.m. puutarhanhoitoa edistävät järjestöt ja niiden työtapo, puutarhatuotteiden kaupan järjestely ja tuonti, maanmuokkaus, työkalut ja niiden käyttö ja hoito, rikkaruohot ja niiden hävittäminen sekä maan kuivatus.

Vihannesviljely.

(Lehtori Aili Ryselin, 11 tuntia.)

Luentojen ja esitelmäin muodossa on syvennytty tutkimaan vihanneksien laji- ja laatueroavaisuuksia, viljelystapoja, sadonkorjuuta ja säilytystä.

Hedelmänviljely.

(Puutarhateknikko V. Lehtonen, 21 tuntia.)

Luentoja ja kertausten muodossa on esitetty hedelmäopin, hedelmän- ja taimistoviljelyn pääpiirteet sekä suoritettu kustannuslaskelmia.

Lava- ja kasvihuonerakennusoppi.

(Lehtori Aili Ryselin, 12 tuntia.)

Osaksi luentoja osaksi Collan'in: Lava- ja kasvihuonerakennusopas-nimisen oppikirjan mukaan on annettu opetusta kylmien, lämpimien ja erilaisten lämmitettyjen lavojen sekä yksinkertaisten kasvihuoneiden rakennuksessa ja hoidossa.

Kasvinsuojeluoppi.

(Lehtori Aili Ryselin, 49 tuntia.)

Kurssi sama kuin opiston puutarhanhoidonopettajaosaston II:lla vuosikurssilla.

Kasvinsuojeluopin työt.

(Lehtori Aili Ryselin, 16 tuntia.)

Kurssi sama kuin puutarhanhoidonopettajaosaston II:lla vuosikurssilla.

Avomaan koristekasvinviljely.

(Opettaja Anni Kirjalainen, 61 tuntia.)

Luentoja muodossa on avomaan koristekasvinviljelystä luettu ja kerrattu havu- ja lehtipuut sekä koriste-pensaat, näiden lisäys, taimistohoito ja hoito kasvupai-kalla.

Monivuotiset kukkakasvit on luettu Karlsson'in: Kodin kukkaistartta-nimisen oppikirjan mukaan. Yksivuoti-

sista kukkakasveista on kukin oppilas pitänyt yhden esitelmän. Koristekasveihin on tutustuttu retkeilyillä niiden kasvu- ja lepokaudella.

Puutarhansuunnitteluoppi.

(37 tuntia.)

(Opettaja Anni Kirjalainen 29 tuntia. Tarkastaja Kaisu Antila 8 tuntia.)

Kurssi sama kuin I vuosikurssin.

Tarkastaja Antila on luennoinut nykyaikaisesta puutarhataiteesta ja sosiaalisesta puutarhanhoidosta.

Karttapiiirustus ja puutarhansuunnittelu.

(Opettaja Anni Kirjalainen 89 tuntia, opettaja Hertta Collan 2 tuntia.)

Suunnittelupiiirustuksessa on ollut harjoitustehtäviä sekä suunniteltu pienviljelijän, huvilanomistajan sekä kotitalouskoulun puutarhat. Lisäksi on sommiteltu kukkaryhmiä, hautaistutuksia, mainoslauseita ja harjoiteltu erilaisia tekstaustapoja. On otettu sini- ja valkokopioita piirustuksista sekä valmistettu suunnittelua selventäviä opetusvälineitä. Kenttämittausta ja maanpunnitusta on suoritettu suunniteltavilla alueilla.

Luonnontieteet.

(Lehtori Ella Kitunen, 242 tuntia.)

Kasvioppi.

(56 tuntia.)

Kurssi sama kuin puutarhanhoidonopettajaosaston I vuosikurssilla. Kasviopin työt etupäässä samat kuin puutarhanhoidonopettajaosaston I vuosikurssilla.

Kemia.

(69 tuntia.)

Luettu epäorgaaninen ja orgaaninen kemia yhdessä I vuosikurssin kanssa sekä suoritettu vastaavia kokeita

laboratoriossa. Lisäksi seurattu osittain puutarhanhoidon-
opettajaosaston II vuosikurssin, osittain emäntäkoulun ke-
mianopetusta.

Kasviopin ja kemian töitä laboratoriossa on ollut yh-
teensä 75 tuntia. Työt etupäässä samat kuin puutarhan-
hoidonopettajaosaston I vuosikurssilla.

Fysiikka.

(24 tuntia.)

Kurssi sama kuin II vuosikurssin.

Lannoitusoppi ja bakteriologia.

(18 tuntia.)

Kurssi sama kuin puutarhanhoidonopettajaosaston
II vuosikurssin.

Kasvatus- ja opetusoppi.

(Johtaja Aino Voipio, 122 tuntia.)

Kotitalousopettajaopiston I ja II vuosikurssin kasva-
tus- ja opetusopin kurssi jonkun verran lyhennettynä
(104 tuntia).

Puutarhanhoidon opetuksen menetelmäoppiin pereh-
dytty kurssin osanottajien keskinäisillä harjoitustunneilla
(8 tuntia).

Emäntäkoulun II vuosikurssin oppilaiden kasvatus-
opin harjoitustuntien kuuntelua 10 tuntia.

Yhteiskuntaoppi.

(Maisteri Laura Harmaja ja lehtori Hanna Karttunen,
15 tuntia.)

Kuunneltu 10 maisteri Laura Harmajan luentoa kan-
santalouden peruskäsitteistä ja kotitalouden merkityk-
sestä yhteiskunnassa. Seurattu 5 tuntia II vuosikurssin
yhteiskuntaopin opetusta.

Kirjanpito.

(Lehtori Aili Ryselin, 14 tuntia, ja maisteri Elsa Listo, 8 tuntia.)

Yleistä- ja puutarhakirjanpitoa.

2 luentoa työtehosta.

(Professori K. T. Jutila.)

**TÄYDENNYSKURSSIN OSANOTTAJIEN
OMAT ESITYKSET.**

(24 tuntia.)

Kukin oppilas on puutarhanhoidossa pitänyt emäntäkoululla 2 harjoitustuntia ja yhden havaintotunnin. Tuntejaan varten ovat oppilaat osaksi opettajan opastuksella laatineet tarkan kirjoitetun ohjelman, joka ennen tunnin pitoa on asianmukaisesti korjattu ja arvosteltu. Jokaista harjoitustuntia on seurannut vähintään $\frac{1}{4}$ tunnin kestävä arvostelu, johon myöskin oppilaat ovat osallistuneet.

KUUNTELU EMÄNTAKOULULLA.

Oppilaat ovat käyneet kuuntelemassa emäntäkoulun puutarhaopetusta yhteensä 41 tuntia, joista 3 emäntäkoulun puutarhanopettajan, 17 puutarhanhoidonopettajaosaston II:n vuosikurssin ja 21 omien tovereiden pitämiä tunteja.

VARSINAINEN KÄYTÄNNÖLLINEN TYÖ.

(121 tuntia.)

Kullakin oppilaalla on ollut hoidettavanaan 1—2 a. suuruinen koepalsta. Koekentillä tehdyistä töistä ja havainnoista on pidetty kenttäkirjaa.

Kenttäkokeen tarkoitus y. m. sama kuin I:n vuosikurssin selostuksessa.

KÄYTÄNNÖLLINEN OPETUSTYÖ.

Kukin oppilas on yhteensä kolmen päivän aikana joh-
tanut käytännöllisiä puutarhatöitä emäntäkoululla. Ennen
töiden alkamista tai työn kuluessa on pidetty havainnolli-
nen selostus esilletulevista töistä ja niiden suorittamis-
tavasta.

RETKEILYT.

Kurssin osanottajat ovat yhdessä puutarhanhoidon-
opettajaosaston I tai II vuosikurssin oppilaiden kanssa
suorittaneet 3 retkeilyä Helsinkiin sekä yhden Kauniaisiin,
Espooseen ja Jorvukseen. Samoin ovat he olleet Koti-
taloudenopettajaosaston II vuosikurssin ja puutarhanhoi-
donopettajaosaston I vuosikurssin mukana Eestin retkellä.

VIII. Lahjoituksia opistolle.

Opiston opetusvälineiden ja kirjaston kartuttamiseksi ovat monet opiston ystävät vuosien 1928—30 kuluessa tehneet lahjoituksia, joista opisto pyytää lausua kunnioittavat kiitoksensa.

Lahjoituksia ovat tehneet seuraavat yhteisöt ja yksityiset henkilöt:

Lahjoittaja:

Lahjoitus:

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta	Tavaränäytekokoelma, noin Smk. 10,000:— arvoinen.
Geolooginen Toimikunta, Helsinki	Mineraalinäytekokoelma selityksineen.
Johtaja A. Ahtela, Ristinummi	Näytteitä myllytysjätteistä (Hyvinkään myllyltä).
O.Y. Mahogny, Helsinki	Näytteitä erilaisista huonekalupuulajeista (30 kpl.).
Suomen Karjakeskuskunta r. l.	Makkaränäytteitä.
Valtion Siementarkastuslaitos	Siemennäytteitä ja julkaisuja.
Valtion Maanviljelyskemiallinen laboratorio	Vuosikertomuksia ja johtajan, tri Tomulan julkaisuja leipäviljatutkimuksista.
Hankkijan Kasvinjalostus- ja koeasema, Tammisto	Julkaisuja (Hankkija 1921 & 1925).
Maatalouskoelaitos, Tikkurila	Sarja erilaisia julkaisuja.

Toimistoapulainen, neiti Aino-Maria Grönberg	Erilaisia kahvi-, riisi- ja kaakaonäytteitä.
Lääket. kandidaatti Vilhem Kitunen	Mikroskooppisia preparaateja ravintofysiologian alalta.
S. Kunde & Sohn	Puutarhatyökalukokoelma.
Kellokosken Tehdas	Meijeriastiasto.

Edellälueteltujen lahjoitusten lisäksi on opisto saanut kiitollisuudella vastaanottaa suuria, useita kymmeniä teoksia käsittäviä kirjalahjoituksia seuraavilta lahjoittajilta:

Vapaaherratar Iida Yrjö-Koskinen,
 Professori K. Linkola,
 Werner Söderström Osakeyhtiö,
 Kustannusosakeyhtiö Otava,
 Hovineuvos K. J. Collan,
 Tohtori Vilho A. Pesola,
 Opettaja Hertta Collan,
 Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta,
 Neiti Alexandra Smirnoffin perilliset (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran välityksellä),

sekä pienempiä lahjoituksia seuraavilta: professorinrouva Hedvig Gebhard, tarkastaja Helga Helgesen, Norjasta, rouva Mary Ollonquist, maisteri Lauri Harmaja, tohtori Tomula, neiti Aino Grönberg, tuomari Leo Pesonen, Akateeminen Kirjakauppa, Landwirtschaftskammer in Kassel, tohtori J. Sauli, Eduskunnan Naisedustajat, Ebeneserkoti, lehtori Aili Ryselin, Helsingin ympäristön Opettajayhdistys, tarkastaja Kaisu Antila, A. A. Parvela, Opettaja Emmi Seppälä, Hankkija, Valio, Maatalousseurojen Keskusliitto, Pellervo-Seura.

Kokoelmat ovat karttuneet vielä paitsi omista valmisista, siten, että oppilaat ovat jättäneet koululle esityksiinsä laatimiaan karttoja, taulukkoja y. m. havaintovälineitä.

Kotitalousopettajaopiston Emäntäkoulun toimintakertomus vuodelta 1929—30.

TYÖVUOSI.

Työvuosi alkoi marraskuun 4 p:nä 1929 ja päättyi lokakuun 17 p:nä 1930.

OPETTAJISTO.

Saara Koponen, johtaja, talousopettaja, opettanut ruokatalousoppia, kodinhoito-oppia, terveysoppia, pientenlastenhoito-oppia ja laulua sekä käytännöllisiä ruokatalous- ja kodinhoitotöitä.

Hertta Collan, puutarhateknikko, opettanut tietopuolistia ja käytännöllistä puutarhanhoitoa sekä kirjanpitoa, virkavapaa sairauden vuoksi 1. 11.—15. 12. 1929 sekä 10. 1.—1. 3. ja 23. 7.—24. 8. 1930, sijaisina

Katri Lagerblad, puutarhateknikko, *Hellin Tikkanen*, puutarhateknikko ja *Kaisu Rosila*, puutarhanhoidonopettaja.

Lisäksi ovat opetusta emäntäkoulussa hoitaneet seuraavat kotitalousopettajaopiston opettajat:

Emmi Seppälä, opettanut käsityöoppia, ompelua ja kankaankutomista.

Ilta Sunila, opettanut maatalousaineita ja käytännöllisiä maataloustöitä vuoden 1929 loppuun.

Hanna Karttunen, opettanut maatalousaineita ja yhteiskuntaoppia sekä käytännöllisiä maataloustöitä vuoden 1930 alusta (virkavapaa 1. 10.—15. 11. 1930, sijaisena maisteri *Elsa Listo*).

Ella Kitunen, opettanut kemiaa.

OPPILAAT.

Forsblom, Ulla Maria	Turku, syntynyt	19	5/8	11.
Hemmi, Leila Kyllikki	Tammela »	19	21/11	08.
Kallio, Kaino Anttuuna	Nivala »	19	17/6	11.
Knuuttila, Hilja	Iitti »	19	8/10	10.
Kärkkäinen, Charlotta	Kiuruvesi »	19	6/3	09.
Laakso, Ester Maria	Turku »	19	24/3	10.
Laine, Pirkko Maija-Liisa	Nummi »	19	27/9	12.
Lauttamäki, Hilikka Aino Lydia	Pykkönmäki »	19	28/6	10.
Leino, Aliisa Kustaava	Hyvinkää »	19	28/2	10.
Metsäniemi, Aili Maria	Merikarvia »	19	22/12	08.
Muukkonen, Toini	Lappee »	19	17/3	11.
Nuutinen, Saima	Kuopio »	19	28/10	10.
Paksula, Taimi Kyllikki	Ylöjärvi »	19	24/8	05.
Salmi, Lyyli Elma	Karjalohja »	19	13/5	08.
Sinikannel, Helvi Elina	Loppi »	19	31/6	10.
Sirén, Alma Kaarina	Helsinki »	19	4/6	11.
Sirkka, Anni	Konnevesi »	19	31/8	08.
Talvitie, Helvi Aulikki	Impilahti »	19	13/8	09.
Torttila, Eva Maria	Hyvinkää »	19	10/7	04.
Yli-Pohja, Mirjam	Ruovesi »	19	1/8	07.

OPETUS.

Kodin hoito-oppi.

Tietopuolinen opetus.

(30 tuntia.)

Mahdollisimman havainnollisesti tutustuttu tärkeimpiin kodinhoidossa esiintyviin töihin. Oppikirjana on käytetty Elina Kanervion Kodinhoito-oppia.

Käytännöllinen työ.

Jokainen oppilas suorittanut käytännöllisiä kodinhoitotöitä sisäpäivystäjänä ollen huolehtiessaan kouluhuoneiden siivoustöistä, vaatteiden pesusta, mankeloimisesta, silityksestä sekä liinavaatevaraston hoidosta. Käytännöllisiä työpäiviä on oppilasta kohden ollut 15, ja työtunteja päivää kohti 8 tuntia.

Ruokatalousoppi.

Tietopuolinen opetus.

(69 tuntia.)

On tutustuttu kotitaloudenhoidossa esiintyviin työpaikkoihin, niiden käytännölliseen järjestelyyn ja tarkoituksenmukaiseen sisustukseen, korostaen niiden merkitystä työtehon edistäjinä, luettu ravinto-oppi ja tutustuttu eri ruoka-aineisiin, niiden kokoomukseen, ravintoarvoon, käyttöön, säilytykseen ja hintaan, suunniteltu ruokalistoja sekä arkielämää että juhlatilaisuuksia varten, silmälläpitäen etupäässä maalais-, mutta myös jonkinverran kaupunkilaisoloja. Oppikirjana on käytetty Elina Kanervion Ruokatavaraoppia.

Käytännöllinen työ.

Taloustöissä on kerralla ollut 6 oppilasta, joista 4 opetus- ja 2 ruokalan keittiössä. Opetuksen tarkoituksena on ollut totuttaa oppilaita itsenäisesti valmistamaan maukasta, vaihtelevaa ja terveellistä sekä arki- että juhlaruokaa. Kurssin lopulla valmisti jokainen oppilas itsenäisesti »koepäivällisen», joka arvosteltiin. Opetusohjelmaan on kuulunut myös leipominen, säilöönpano ja tarjoilu. Käytännöllisiä työpäiviä on oppilasta kohti ollut 76,5 ja työtunteja päivää kohti 7,5.

Puutarhanhoito-oppi.

Tietopuolinen opetus.

(100 tuntia, niistä 9 havaintotuntia.)

Puutarhaoppi jakautui seuraaviin aineisiin: keittiökasvi-, marja- ja hedelmäviljelyyn, ruukkukasvi- ja koristekasviviljelyyn, maaperä- ja lannoitusoppiin, kasvi-tauti- ja tuhohyönteisoppiin. Oppikirjana käytettiin Pöyhösen Kodin kasvitarhakirjaa. Piirustustunneilla kopioitiin kartta ja annettiin opastusta yksinkertaisen puutarhasuunnitelman laadinnassa kodin lähimpään ympäristöön.

Käytännöllinen työ.

Talvella pidettiin huolta varastoista, kudottiin olkia ja risumattoja ja valmistettiin veistossa laatikoita, istutuspulikoita, kukkakeppejä ja nimivaaajoja. Osa työtunneista käytettiin piirustukseen. Kevät-, kesä- ja syksytyöt kohdistuivat pääasiallisesti oppilaiden omiin yhden aarin suuruisiin palstoihin, joilla viljeltiin kaikkia yleisimpiä yksivuotisia keittiökasveja. Näistä töistä tehtiin tarkat merkinnät palstapäiväkirjaan. Käytännöllisiä työpäiviä on oppilasta kohti ollut 95 ja työtunteja päivää kohti 6.

Kemia.

(24 tuntia.)

Luettu — Karikosken Maatalouskemia pohjana — lyhyesti epäorgaaninen ja orgaaninen kemia.

Käsityöoppi.

Tietopuolinen opetus.

(68 tuntia.)

Jokainen oppilas on piirtänyt kaikkiin koulussa valmistamiinsa töihin kaavat omien mittojensa mukaan. Muutamia kaavoja on piirretty pienoiskoossakin. Liina-vaatteihin, kuten naisen päivä- ja yöpaitoihin, on opeteltu sommittelemaan tarkoitustaan vastaavia malleja. On myös tarkemmin tutustuttu ompelun yksityiskohtiin eri töissä.

Kutomaopissa ovat oppilaat käyttäneet oppikirjanaan joko Anna Henriksson'in tai Ester Perheentuvan ku-donnan oppikirjaa. Tunneilla on käsitelty: lankamenekin laskemista kankaisiin, kankaan rakentaminen, analyseeraus, yksinkertaiset kankaat sekä kuviollisista: leppäliina, n. s. Naantalin raanu, taalain drelli ja kilpikangas. Sen lisäksi on merkitty vihkoihin valmiita rakenneohjeita esim. kaikki ne kankaat, mitä koulussa on kudottu.

Käytännöllinen työ.

Liinavaate- ja pukuompelussa: naisen päivä- ja yöpaita sekä housut, keittiöpuku, -päähine ja -esiliina, puutarhapuku, pikkulapsen vaatteet, miehen alushousut ja paita, paikkaus- ja parsintaharjoituksia, villapuku tai kansallispuku ja tyynyliina. Välitöinä on valmistunut joku tyyny, pöytäliina tai kahvipannumyssy. Kangaspuissa kudottiin pöytä-, kaita- ja kahviliinoja, sängynpeitteitä, lautas- ja koriliinoja, sohvatyynyjä, keinutuolinmattoja, takkikangasta, akkunaverhoja ja seinävaatteita. Niihin käytettyjä sidoksia ovat olleet: panama, palttina, 8-vartinen ristitoimikas, leppäliina, kanava, pohjalainen 4-vartinen kilpikangas, 8-vartinen ja kaksilla varsilla kudottava kilpikangas ja mukailtu kuvikas. Käytännöllisiä työpäiviä on oppilasta kohti ollut 50 ja työtunteja päivää kohti 6.

Maatalousaineet.

Tietopuolinen opetus.

(93 tuntia.)

Lypsykarjanhoito on luettu Nylander—Cajander—Poijärven Lyhyt lypsykarjanhoidon oppikirja-teoksen mukaan. Siipikarjanhoidossa on käytetty Suomen Siipikarjanhoitajain Liiton Siipikarjanhoidon Opasta. Maitotalous ja sianhoito on luennoitu. Oppilaat ovat saaneet tehdä muistiinpanoja.

Käytännöllinen työ pientilalla.

Emäntäkoulun oppilaista on ollut 2 samalla kertaa pientilalla, toinen maataloustöissä, toinen apuna ruuanlaitto- ja kodinhoitotöissä.

Maataloustöitä karja- ja maitotaloudessa, kanalassa, sikalassa, pelloilla ja sekalaisissa tilan töissä on tullut oppilasta kohti 14,5 päivää, työtunteja päivää kohti 7,5 tuntia.

Ruuanlaitto- ja kodinhoitotöitä pientilalla on tullut oppilasta kohti 14,5 päivää, päivässä 9 työtuntia.

Lastenhoito-, terveys- ja sairashoito-oppi.

(25 tuntia.)

Terveysopin opetuksessa on kiinnitetty huomio henkilökohtaisen terveyshoidon vaatimuksiin asuntoon, vaate-
tukseen, ravintoon sekä ruumiin eri elinten toimintaan
nähdén, lisäksi on puhuttu bakteereista ja niiden toimin-
nasta tautien aiheuttajina, tuberkuloosista sekä sairas-
ruuasta. Oppikirjana on käytetty Artturi Salokanteleen
Terveyskirjaa.

Pientenlastenhoidossa on oppikirjana käytetty Ter-
veyskirjan lisäksi Ylpön Neuvoja pikkulapsen hoidossa ja
ruokinnassa.

Yhteiskuntaoppi.

(16 tuntia.)

Yhteiskuntaopissa on käytetty oppikirjana Suhosen:
Yhteiskuntaopin oppikirjaa. On luotu yleiskatsaus niihin
yhteiskunnallisiin oloihin ja laitoksiin, lainsäädäntöön ja
kansantaloudellisiin oloihin, jotka määräävät etupäässä
naisen aseman.

Kasvatusoppi.

(10 tuntia.)

Mikael Soinisen Kasvatusoppia sekä uusimpia lapsi-
ja nuorisosielutieteellisiä teoksia lähteinä käyttäen on kä-
sitelty lapsen sielunelämää ja kasvatusta hallinnan as-
teella, murrosiän kasvatusta ja varttuneen nuorison oh-
jausta. Opetusta ovat hoitaneet opettajaopiston puutar-
hanhoidonopettaja-osaston oppilaat harjoitustunteineen.

Kirjanpito ja asioimiskirjoitus.

(17 tuntia.)

Kirjanpitotunneilla suoritettiin yksinkertaisen talous-
kirjanpidon viennit. Oppilaita tutustutettiin tavallisimpiin
asioimiskaavoihin.

Laulu.

(38 tuntia.)

Laulutunneilla on sekä laulettu yksiäänisiä lauluja että harjoitettu 3- ja 4-äänisiä naiskuorolauluja. Tarkoituksena on ollut saada vaihtelua ja virkistystä työn lomassa, sekä ohjelman lisää koulun juhliin ja toverikunnan illanviettoihin.

RETKEILYT.

Työvuoden aikana tehtiin Helsinkiin 3 opintomatkaa, jolloin käytiin Elannon leipätehtaassa, pesulassa, ruokaloissa, Valtion margariinitehtaassa, Työväensuojelunäytellyssä, Helsingin siirtolapuutarhoissa, Yliopiston Kasvitieteellisessä puutarhassa, Helsingin kaupungin ja Huopalahden suuremmissa kasvihuoneissa, Kansallismuseossa, käsiteollisuusliikkeissä ja Presidentin linnassa.

Tietoja Kotitalousopettajaopistoon aikoville.

Pääsyvaatimuksena kotitalousopettajaopistoon on 20 vuoden ikä, suoritettu vähintään keskikoulukurssi ja kokovuotinen oppijakso maataloushallituksen hyväksymässä kotitalousoppilaitoksessa. Lisäksi vaaditaan, että kotitaloudenopettajaosastolle pyrkijä on suorittanut yhden vuoden. kestäneen valvonnanalaisen harjoittelun kotitalousharjoittelutilalla, sekä puutarhahoidonopettajaosastolle pyrkijä puolitoista vuotta kestäneen, kaksi kesä-kautta käsittäneen harjoittelun puutarhaharjoittelutilalla.

Kotitalousharjoittelupaikkoja välittävät maanviljelysseurat ja Martta-piiriliitot, puutarhaharjoittelupaikkoja kotitalousopettajaopiston johtaja. Kotitalousharjoittelu alkaa vuosittain marraskuun alussa ja puutarhaharjoittelu maaliskuussa.

Opiston kurssi on kaksivuotinen. Oppilasmaksu on 300 mk. ja asuntomaksu 900 mk. vuodessa. Ruoka on tänä vuonna maksanut 350 mk. kuukaudessa.

Varattomuustodistuksen nojalla voivat varattomat oppilaat saada apurahoja.

Opiston työvuosi alkaa tammikuun puolivälissä. Haku-aika päättyy marraskuun 30 päivänä.

Järvenpäässä helmikuun 16 päivänä 1931.

AINO VOIPIO.

K. V. L. 1.

HY VIIKIN TIEDEKIRJASTO

1150215106